

شکل و محتوای مذاکرات احتمالی

کوروش احمدی

دیپلمات پیشین

تویست آقای لاریجانی درباره «شکل‌گیری ساختار مذاکراتی» و سخن آقای عراقچی در ترکیه درخصوص مقدمات لازم «در مورد شکل، محل و موضوع گفت‌وگوها» حکایت از این دارد که مذاکراتی برای تدارک دور جدیدی از مذاکرات در جریان است. با توجه به سوابق و تجربیات ۲۲ساله، ملاحظاتی درباره «شکل، محل و موضوع گفت‌وگوها» به شرح زیر قابل ذکر است:

در مواقعی که اصل مذاکره با آمریکا پذیرفته شده، اغلب مستقیم یا غیرمستقیم‌بودن آن مسئله اصلی بوده است. بعد از بیش از سه دهه و پس از مذاکرات محدودی در سطوح عملیاتی راجع به عراق و افغانستان، ایران پذیرفت با آمریکا درباره مسائل هسته‌ای در ۱۳۹۱ در عمان مستقیما مذاکره کند. بعدا مذاکرات مستقیم برای انعقاد برجام انجام شد و تا پایان دولت اوباما ادامه یافت. با شروع به کار ترامپ، مذاکرات از هر نوع با دولت اول او متوقف شد و با وجود اصرار به مذاکره و واسطه‌تراشی‌های متعدد، مقامات ما نپذیرفتند که از مقامات آمریکایی بشنوند منظور ترامپ از «احای برجام» که دائما تکرار می‌کرد، چیست. در دولت بایدن، ما مذاکره غیرمستقیم را پذیرفتیم، اما توافقی که حاصل شده بود، در دولت مرحوم رئیسی نهایی نشد. دولت دوم ترامپ را نیز با تأکید بر عدم هرگونه مذاکره شروع کردیم، تا اینکه نهایتا به مذاکرات غیرمستقیم بهار ۴۰۴ رسیدیم. بدون تردید مذاکره‌نگردن یا غیرمستقیم مذاکره‌کردن در عرف دیپلماتیک معمول نیست و کشورها جز از طریق مذاکره مستقیم و معنادار نمی‌توانند از مواضع واقعی و نهایی یکدیگر مطلع شوند. بی‌شک، موضعی که به‌طور علنی ابراز می‌شود، ناظر به مخاطبان متعدد و تبلیغات و روابط‌عمومی است و نباید و نمی‌تواند مبنای کار دولت‌ها باشد. ضمن اینکه مخالفت یک طرف از مذاکره مستقیم را طرف مقابل به معنی توهین به خود تلقی می‌کند. مشکل اصلی مذاکره غیرمستقیم در بهار گذشته این بود که به خاطر بی‌توجهی به روان شناسی ترامپ، اساسا مذاکراتی محتوایی و معنادار نبود. ترامپ سیاست خارجی آمریکا را کاملا شخصی‌سازی کرده، شورای امنیت ملی را حذف کرده و تا حد زیادی حتی وزارت خارجه را نیز به حاشیه رانده است. او می‌خواهد خود شخصا حل‌کننده همه مسائل شناخته شود؛ بارها و بدون روند معمول تصمیم‌سازی در دولت‌های نرمال موضع می‌گیرد و خوشبخت شخصی املا شک کار است. همه دنیا متوجه این امر هستند و تلاش همه دولت‌ها در تماس مستقیم با ترامپ و تطبیق خود با روش کار مطلوب او است. او اگر از طریق یک نماینده مذاکره کند، کار به تعیین یک موضع و الزام آن نماینده به تکرار آن محدود می‌شود و آن نماینده با توجه تلون مزاج ترامپ اغلب مجبور می‌شود مواضع خود را تغییر دهد و این می‌تواند پیامی باشد مبنی بر اینکه اگر طالب حل مشکلی، به شخص خودم مراجعه کن. انعکاس این واقعیت را ما قبلا در سفر نخست‌وزیر ژاپن به تهران با پیام ترامپ و دعوت از ظریف برای ملاقات با او در کاخ سفید در خرداد و تیر ۱۳۹۸ دیدیم. حال، در مواجهه با چنین شخصی روشن است که مذاکره وزیر خارجه با نماینده او تنها به چانه‌زنی بیهوده بر سر غنی‌سازی تقلیل می‌یابد و اصرار طرفین بر موضع خود به چیزی جز جنگ نمی‌انجامد.

تضعیف اهرم‌های ایران در ۹ ماه گذشته و اعتراضات اخیر کار را مشکل‌تر کرده است و اگر این بار حق غنی‌سازی به‌عنوان یک امر حیثیتی و حتی نه خود غنی‌سازی، در دستور کار مذاکرات باشد، بعید است نتیجه‌ای حاصل شود. آقای عراقچی در چهارم مرداد گذشته گفت «اگر می‌پذیرفتیم غنی‌سازی را کنار بگذاریم، جنگ نمی‌شد» و «حال که برای آن جنگیده‌ایم، دیگر نمی‌توانیم گزارش بگذاریم». ایشان در جریان مذاکرات پهار، بیش از ۳۰ بار تأکید کرد که در صورت اصرار بر تعلیق غنی‌سازی توافقی در کار نخواهد بود. بسیار خب، اما ایشان باید به مردم خود و جامعه جهانی توضیحی قانع‌کننده دهد که در شرایطی که نیازی فوری به غنی‌سازی نداریم، چرا باید تا این حد، یعنی تا حد جنگ و احياناً تخریب زیرساخت‌های حیاتی در جنگ، بعدی، بر آن اصرار داشته باشیم. اگر این بار اصرار بر «حق غنی‌سازی» باشد، حداقل باید نظرات طرف مقابل راجع به همه موضوعات را مستقیما بشنوند و دلایل استواری بر مواضع خود را در هر مورد توضیح دهند. خط قرمز در نفس گفت‌وگو معمول نیست. اما در توافقات معمول است. طرف‌ها می‌توانند درباره هر موضوعی تبادل نظر کنند، اما در وقت توافق خط قرمزهای خود را داشته باشند.

۳۵۰

ادامه‌دار

صفحه ۷

سه‌شنبه ۱۴ بهمن ۱۴۰۴
۱۴ شعبان ۱۴۴۷
۳ فوریه ۲۰۲۶
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۳۲۱
۳۰ هزار تومان
۸ صفحه

روزنامه شرق

فرارسیدن ولادت حضرت قائمؑ را تبریک می‌گویم

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

«شرق» از اصرار صداوسیم‌ا برای خشمگین کردن مردم گزارش می‌دهد

سرولجاجت مقابل میلِ مخاطب

یادداشت

دیپلماسی اجباری آمریکا جواب می‌دهد؟

محسن شریف‌خدائی

تحلیلگر روابط بین‌الملل

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

بقایی:

برای مذاکره در مرحله تصمیم‌گیری هستیم

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق